

מסורת הש"ס

(א) [תרומות פ"ה משנה ו,]
(ב) [לקמן לא: ג] [לקמן לא:
לעיל י: ד] [לעיל י: ה] [תרומות
פ"ה מ"ו ע"ש [שבת קמב,]
(ו) ע"ז מט. עג: ערלה פ"ב משנה
יא [פסחים יז: ו] [ומספחא
דמקואות פ"ד ה"ב ע"ש],

הגהות הגר"א

[א] גב' עושין מי חטאת. גרש"י
נעשין. ול"נ דג' עושין הוא שפיר
וה"פ דאין מי חטאת אס נתן
ממנו למים אחרים עושין אותן מי
חטאת אלא דוקא מתן אפר עושה
מי חטאת:

מוסף רש"י

התחלת התורה נפתח בפרשת ויפטר משה את ישראל. וזו היתה תשובה על שאלת בני ישראל: "אם ימות משה ואמר: 'אני רואה אדם' – האם יהיה זה משה?"

בפרשת ויפטר משה, משה מתאר את עצמו כמלך ומשפטו כמשפט המלכות. הוא מדגיש את מעמדו המיוחד ואת חובותיו כלפי העם.

הפרשה מסתיימת בשירת הנשיאים, שהיא סוג של פסוקים המשלים את התוכן הכללי של פרשת ויפטר משה. השירה מדגישה את חובותיו של משה כלפי העם ואת חובות העם כלפי משה.

הפרשה מסתיימת בשירת הנשיאים, שהיא סוג של פסוקים המשלים את התוכן הכללי של פרשת ויפטר משה. השירה מדגישה את חובותיו של משה כלפי העם ואת חובות העם כלפי משה.

הפרשה מסתיימת בשירת הנשיאים, שהיא סוג של פסוקים המשלים את התוכן הכללי של פרשת ויפטר משה. השירה מדגישה את חובותיו של משה כלפי העם ואת חובות העם כלפי משה.

רבינו גרשום

התקן בעיקר שיהיה מים מחייה בכל ואח"כ אפר אצל נגן אפר מחייה ואח"כ מים פקול דהא שם אצל אפר שם לעשות מים חטאת לא הוי שם מים ותו לא עבדי מי חטאת: ואין ציט הפרס עושה הפרס. שם שדה שנחרש היה קצר לשון הפרס פרוס אס חזר וחרש ציט הפרס ושדות סבציבותיו לא ממוזקין לשאר שדות ציט הפרס דילמא איי שהמחרישה הולכה העמות לשדות סבציבותיה קצר אחד לא עבדי ציט הפרס: ואין כפי שיעור דמפרס בגמרא (הר"א): אלא פרומה אחר פרומה. שאס מרס

י' מ' קרינא ציה די ירחק ממך המקום וזבחת. למהתם נפקא לן
לאקור לשמות חולין בעזרה לדרשין בריחוק מקום אמה וזבח ואי
אמה וזבח קרינא ממקום בעזרה בפרק שני לקדושין (דף י"ז:) והכא מי
קרינא ציה הדין הא אמי יכול לשמוע בממה וז' אלא בעזרה שהרי שלמים
היא: היא חולין וולדה שלמים. ואליבא

א"ל מי קרינא ביה יכי ירחק ממך המקום
 וחבת בעי מיניה אביי מרב יוסף היא חולין
 וולדה שלמים ושחטה בחוץ מהו מי מחייב
 עליה משום שחומי חוץ או לא א"ל ימי קרינא
 ביה ² והביאום לה' ³ ל"א א"ל ראוי לפתח אהל
 מועד חייבין עליו בחוץ ⁴ מתני' ⁵ א"ל
 במדומע מדמע אלא לפי חשבון ואין
 המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון ⁶ ואין המים
 שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון
 ואין מי חמאת ⁷ עושין מי חמאת אלא עם
 מתן אפר ואין בית הפרס ⁸ עושין בית הפרס
 ואין תרומה אחר תרומה ואין ⁹ תמורה עושה
 תמורה ולא הולד ¹⁰ עושה תמורה ר' יהודה
 אומר ¹¹ הולד עושה תמורה אמרו לו הקדש
 עושה תמורה ¹² ואין הולד עושה תמורה:
 גמ' מאן תנא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן
 דלא כרבי אליעזר דתנן ¹³ סאה של תרומה
 שנפלה לפחות ממאה חולין ונדמעו ונפל מן
 המדומע למקום אחר רבי אליעזר אומר מדמע
 כתרומה ודאי ¹⁴ (שאני אומר סאה שנפלה
 היא ¹⁵ שעלתה) וחכ"א היאנה מדמעת אלא
 לפי חשבון ¹⁶ שבה: ואין המחומץ מחמץ
 כו': אמר רבי ¹⁷ אבא אמר רבי יוחנן מתניתין
 דלא כרבי אליעזר דתנן ¹⁸ שאור של חולין ושל
 תרומה שנפלו לתוך העיסה ¹⁹ ולא בזה כדי
 להחמיץ ולא בזה כדי להחמיץ ונצטרפו
 וחייצו רבי אליעזר אומר אחר אחרון אני
 בא ²⁰ וחכמים אומרים בין שנפל איסור לכתחילה
 ובין שנפל איסור בסוף לעולם אין איסור עד
 שיהא בו כדי להחמיץ: ואין המים שאובין
 פוסלין את המקוה: מאן תנא אמר רבי חייא
 בר אבא אמר רבי יוחנן רבי אליעזר בן
 יעקב היא ²¹ דתנן ²² ר' אליעזר בן יעקב אומר
 מקוה שיש בו עשרים ואחת סאה מי גשמים
 ממלא בכתף תשע עשרה סאה ופותקן למקוה
 והן

וחדר ותרס אין השניה תרומה: **גב' מאן סנא**. דאין המדומע מדמע
אלא לפי חשבון: **מדמעם כפרומה ודאי**. שאס נפלה סאה מן
הדימוע למקום אחר ואין שם מאה סאין לבד סאה זו כולן אסורין:
סאני אומר סאה ים שנפלה. לתוך הדימוע היא סאה שעלתה
וחזרה ונפלה לתוך האחרים: **אלא לפי חשבון ים שצב**. לפי מה
שיש תרומה בצאה זו של דימוע צעינן מאה שיעורין מן החולין
אבל מאה סאין לא צעינן כגון אם נפלה תחילה סאה של תרומה
סאני לתוך כ' וארבע סאין של חולין ים דמעמו ועשוי כל סאה וסאה שיש
שם היו אחד מ"ד שבו תרומה ויהיונו לגו תרומה בכל סאה וסאה
שם חזרה ונפלה סאה מאותו דימוע לתוך חולין אחרים אם יש שם
צבעים ושבעה לוגין אחרים של חולין מנטרפין עם עשרים ים וארבע
לוגין חולין שצבסאה זו ומצבטלין את לוג התרומה: ואין המחומוץ

מחמץ כו' דלא ררבי אליעזר. דר' אליעזר לא צעי שיהא שם
אחרון אני נא. שהוא גורם את החימוץ ואם נפל האיסור בסוף אסור
כדי חימוץ ונמלא שרוב החימוץ חולין היה אפילו הכי קאמר ליה ר
אליעזר לאו דוקא דאי נמי נפל האיסור תחילה ואח"כ התייאר אם ל
זה גורם אסור אית ליה לרבי אליעזר בפרק קמא דבכורות (דף יא.)
לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור אבל לא קדם יו וסילק אלא
דשמעתא היא דקצירא ליה לרבי אליעזר דכל זה גורם אסור: מי
בנקפ. מים שאזינן תשעה עשר סאה: ופוחקין למקוה. שאלו
כבי האי גוונא אבל יעשה חריץ וגומא למרחוק ויערה מן הדלי ל

יב.

הכל ממירין פרק ראשון תמורה

אִין המדומע חזר ומדמע אלא אפי' חשבון. כדמפרש בגמרא כגון סאה של תרומה שגפלה לפחות ממאה של חולין ונדמעו ונפל מן המדומע למקום אחר דאינה מדמעת השניה אלא לפי חשבון תרומה שזה ואם יש בשניה שיעור כדי לבטל שיעור מן התרומה שגפלה כדי בטילה יז' אע"פ דלזין בראשונה כדי לבטל שיעור יז' התרומה שגפלה כדי והיינו כחכמים דגמרא ולא כדברי ר' אליעזר דאמר מדמע כתרומה^ט והוא הדין דמלתא דרבי אליעזר היא אפילו אם יש (בשניה) ^למלתא כדי לבטל מה שגפלה כדי כיון דלא עלתה אחת מהן קודם שגפלה בשניה וצריך להעלות מפני גזל השטח:

וְאִין הַמְחֻמֵּן חֲוֹר וּמְחֻמֵּן אֵלֶּא שֶׁפִּי
חֲשִׁבּוּן. פֶּרֶשׁ"י עֵינֶה שֶׁל חֲוֵלִין
שֶׁנִּתְחַמֵּם בְּשֹׁאֵר שֶׁל תְּרוּמָה כֹּהֵל
אֶסְקֹרָה וְאֵם נָפֵל מֵאֲחֻזַּת עֵינֶה לְתוֹךְ
עֵינֶה אַחֲרֵי שֶׁל חֲוֵלִין וּמְחַמֵּם אֵינֶה
אֶסְקֹרָתָה אֲלֵל לְפִי מִשְׁבֹּן שֹׁאֵר
הַתְּרוּמָה שֶׁמְעֻרֵּב בָּהּ כְּלוֹמֵר שֶׁאֵם
נָפֵל בְּעֵינֶה אַחֲרֹנָה מִן הָרֵאשֹׁנָה
שֶׁיִּעֹר גָּדוֹל כֵּן כִּי שִׁיבָה בּוֹ מִשֹּׁאֵר
וְאֵם שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּתְחַמֵּם מִמֶּנּוּ כְּדִי לְחַמֵּךְ
הָאֶחָד אֶסְקֹרָה אֶף הָאֶחָדָה וְאֵם
בִּין הַכֹּהֵן שֶׁנִּפְלַם מִן הָרֵאשֹׁנָה לְתוֹךְ
הָאֶחָדָה אֵין בּוֹ אֲלֵל כְּדִי לְחַמֵּךְ
הָאֶחָדָה מִזֵּמַת הָאֶחָדָה כִּיֹּן שֶׁלֹּא

שינויי נוסחאות

[illegible]

רש"י ומה נראה חס כן כי חס
בגמרא עלה [דלן] כרבי אליעזר דלמן
שאר של חולין ושל תרומה כר' אליעזר
ר'ך לאתוי דלא כרבי אליעזר
נח[א] מממנני' דשאר' אלא מההיא
משנה שהביא בני מדומע דמיה מלי
לאזכורי ספיר דלא כר' אליעזר לכן
נראה לפרש כגון כית שאור של תרומה
וכית שאור של חולין עיניהם בעין
ונפלו לתוך עיסה של חולין וחימא
ואין בכל אחד לבדה כדי לממן דאינה
אסורה והיינו לפי חשבון כדי לממן
בשאר של תרומה לבדה והו ממס
כי הויא משנה דמית' עלה בגמרא
ש ומהכא אומרים כי דסבר דזה
גורס אסורש: ואין המים שאובין
פוסעין את המקוה אלא לפי חשבון
[בבוי] רבי אליעזר בן יעקב היא
רתנן בוי' שהשאילה מנהרת
שחין השאובין פוסעין אלא אם כן יש צה לן
סאה מן השאובין וכי סאה מן הכשרים אכל אם
השאובין כי אם תשעה עשר לתוך כ"א הכשרים
כשרש: אלא אמר רב פפא לפי חשבון הכלים כלומר שנפל
כלים כנגד חשבון הלוגין ויוסף מן חוה
היא ולפי זה רבנן לקולא פליגי והא דכי חמי
רבנן רבנן היא ומתניתין לאו דכתיב מיירא
דמיא רבי אליעזר היא רבנן לחומרא פליגי
מן פרש"י והקשה ה"ר שמואל מלוגין
דאין זה שיטת הש"ס ש פירקא דכרבי רבי
חייא בר אבא רבי אליעזר לקולא ורבנן
לחומרא ורבנן לקולא סברת אמוראי הפוכה
מה לא מצינו

האיסור כדי לתמוך אלא האיסור וההיתר מנטרפין לאיסור: **אחר**
יהיו חמני יין אע"י דלא נפל מעיסה ראשונה לתוך האחרונה אלא
אליעזר דסבירא ליה זה זה גורס אסור. ואחר אחרון דקאמר רבי
קדם וסילק את האיסור אלא הניח וחיימוהו בין שניהם אסורה דזה
בין בכל דוכתא והרי שני לה אצ"י בפסחים בפרק כל שעה (דף מו.)
' ואף על גב דפרכין לה התם יין זהא מילתא סוף סוף מסקנא
שמים. כשרים לטבילה דלא צעין מים חיים אלא לזב בלבד: **ממלא**
ה מן הדלי לתוך המקוה דאפי' בשלשה לוגין מיפסול למקוה
ן הגומא ויקלחו המים דרך המרחץ לתוך המקוה והיינו המשכה:
והו

מים שאובין פוסלין את המקוה אלא לפי חשבון. כדמפרש אם לא היו רובן של שאובין כדלתנן מקוה שיש בו כ"א סאה מי גשמים דמי השאובין י"ט סאה ופותקן למקוה וזורקן בחוץ אצל המקוה ועושה

שיטה מקובצת

[illegible]

עין משפט
נר מצוה

קא א מיי פירט מהל' משה'ן
הלוי'ג:
קא ב מיי פירט מהל' מרומות
הלוי'ג:
קא ג מיי פירט מהל' מקוואות
הלוי'ג:
קא ד מיי פירט מהל' פרה
הלל'ג:
קא ה מיי פירט מהל' טומאת מת
הלוי'ג:
קא ו מיי פירט מהל' מרומות
הלוי'ג:
קא ז מיי פירט מהל' תמורה
הלל'ג טו:
קא ח מיי פירט מהל' מרומות
הלוי'ג:
קא ט מיי פירט מהל' מכללות
אסורי בי'א' ופ'ו' מכללות
ע"ה הלל' ד טושע' יוד' סימן
קמח טישע' יוד' פ'ו:
קא י מיי פירט מהל' מקוואות
הל' טישע' יוד' פ'ו סי' סא
טושע' מד:

תורה אור השלם

1. כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יי אליהו לשום שמו שם וברחת מבקרך ומצאנך אשר נתן לך כאשר צויתך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך:

2. למען אשר יביאו בני ישראל את זבוחיהם אשר הם זבחים על פני השדה והביאם ליי אל פתח אהל מועד לא יבדלו ויבחו ויבזי שולמיה ליי אותם:

ויקרא יו

שינויי נוסחאות

אַל מחיבת לײַט עד מיצת מחיבת. [ז] נחמן ורמב״ם
 רמב״ם קצ״ל ע״ב (ש״ס) [ז] נחמן ורמב״ם
 דאײַל לפתח אהל מועד
 אין היעקב׳ן עילוי בחוץ [ז] נחמן
 אױף טעטל ווערן ערשט [ז] נחמן
 נמחק (ש״ס) [ז] הספס ערשט בײַט.
 אױף י״ב נמחק (ש״ס) [ז] אױף אױל
 אהל תמורה עשׂה (ש״ס) [ז] נחמן
 עײַל לולא נמחש מומות פ״ס
 אײַל [ז] אהל סאה עשׂה (ש״ס) [ז] נחמן
 מיצת עשׂה נמחק (ש״ס) [ז] נחמן
 חייב בײַ אבא (ש״ס) [ז] היעקב
 אױף כול דל בחמץ [ז] לולא נמחש
 בחמץ ונעלמו (ש״ס) [ז] אױף אױל
 תהניא [ז] דמי קרעב (ש״ס) [ז] נחמן
 יג׳ מחיב כרת איהו (ש״ס) [ז] נחמן
 אױף בײַט חדי. מיצת אהל [ז] נחמן
 [ז] אױף אפל אױל חדי ביבול
 לעשות מן טעטל חדי (ש״ס) [ז] נחמן
 שׂס מײַס וטו [ז] אהל [קא] (דמי
 עבדי מן טעטל) (ש״ס) [ז] נחמן
 חדי הפרס עשׂה (ש״ס) [ז] אױף
 דלמא (קצ״ס) [ז] אהל עשׂה (ש״ס)
 תרומה נסמלה (ש״ס) [ז] נחמן
 עשׂה נמחק (ש״ס) [ז] נחמן
 שׂהרץ. כח אױל לחן
 עשׂה שׂהרץ קאן [ז] נחמן
 חוץ דרמנו (ש״ס) [ז] נחמן
 ורשעה לונן (ש״ס) [ז] נחמן
 דמבתי (קצ״ס)
 רמב״ם
 וטומענין נמי עשׂה (ש״ס) [ז] נחמן
 וטולקן אהל הארמורא
 אלוט (ש״ס) [ז] הסס עלה דאן
 מילתא (ש״ס) [ז] אױל אױל דאן
 ברוי עשׂה אהל היעקב (ש״ס) [ז] נחמן
 אױף שׂהרץ דרמנו עשׂה (ש״ס) [ז] נחמן
 אהל דמבתי רמב״ם (ש״ס) [ז] נחמן
 כח אױל (ש״ס) [ז] נחמן
 מומה (דב״ס) [ז] אױל אהל חדי
 אהל עשׂה מומה שׂהרץ
 אהל חדי מומה אהל (ש״ס) [ז] נחמן
 [ז] נחמן (קצ״ס)
 רמב״ם
 ורמב״ם. (דב״ס) [ז] אהל אױל
 ורמב״ם רמב״ם אהל ורשעה נמחק
 [ז] נחמן מבנין הכשרים
 דרמנו (ש״ס) [ז] נחמן
 אהל חדי ורמב״ם אהל חדי רמב״ם
 אהל רכח נמחק (ש״ס) [ז] נחמן
 עשׂה רמב״ם
 דמבתי (ש״ס) [ז] אהל רבין
 ורמב״ם רמב״ם

שיש בו כ"א סאה מי גשמים דמי